

Kraj chtěl zachránit orloj v Kryštofově Údolí, návrh na jeho odkoupení nevyšel

05. 04. 2023 16:32

Nad osudem orloje, který od roku 2008 zdobí bývalou trafostanici v Kryštofově Údolí, se stahují mračna. Jeho autorem je dnes již zesnulý údolský patriot, laureát Pocty hejtmána Libereckého kraje Martin Chaloupka. Poté, co jeho dceři Alici Chmelíkové obec neprodloužila smlouvu na provozování muzea betlémů, močícího psa – vše, za čím její otec stál. Orloj čeká demontáž a odvoz do nedalekých Žibřidic, kde jí nabídli prostor pro betlémy i orloj v budově staré hasičské zbrojnice. Muzeum betlémů v Kryštofově Údolí zůstává.

„To, co se děje kolem orloje a dalších záležitostí v Kryštofově Údolí nás trápí. Orloj vznikl s vydatnou pomocí dobrovolníků a patronů, kteří přispívali a často pracovali zdarma nebo jen za symbolickou odměnu. Současná majitelka je připravena orloj přestěhovat jinam. Jednali jsme spolu, protože pro nás není představitelné, že by se toto dílo, které vymyslel Martin Chaloupka primárně pro Kryštofovo údolí, ocitlo jinde. Bohužel jsme se nedohodli,“ uvedl hejtman Martin Půta.

Kraj dokonce v rozpočtu na odkup připravil peníze. „Díky vyšším daňovým příjmům se nám podařilo v rozpočtu na nákup akvizic z oblasti cestovního ruchu vyčlenit dva miliony korun,“ doplnil hejtman.

Hejtmána nastalá situace mrzí. „Věřím, že kdyby Martin Chaloupka žil, nikdy by s tím nesouhlasil. Orloj ke Kryštofově Údolí patří, dotváří tamního genia loci, kterého už před lety objevil legendární výtvarník Josef Jíra, řečený maloskalský Chagall. Pro vesnici vytvořil originální betlém, který tam vystavují vždy o Adventu právě vedle orloje,“ dodal Martin Půta.

Podobně hovoří i starostka Kryštofova Údolí Jana Blažková. „Naše obec velmi usilovala o to, aby budova s orlojem zůstala v místě svého vzniku. Z vyjádření mnoha pamětníků víme, že ho pan Martin Chaloupka budoval výhradně pro Kryštofovo Údolí. S touto myšlenkou také oslovoval sponzory a patrony. Já osobně si velmi vážím úsilí a vynaložených finančních prostředků mnoha místních

občanů a chalupářů a právě kvůli nim jsem cítila povinnost o budovu s orlojem usilovat. Dále vnímám nemalou uměleckou hodnotu celého díla. Osobně mě to stěhování velmi mrzí,“ shrnula. „Na druhou stranu ale musím říct, že Kryštofovo Údolí zdaleka není jen orloj. Obec byla právem vyhlášena vesnickou památkovou zónou, její chloubou je dochovaná vesnická architektura, kostel sv. Kryštofa, novinský viadukt a mnoho dalších drobných sakrálních památek. Máme svým návštěvníkům stále co nabízet.“

Orloj uvedli v život regionální řemeslníci a umělci. Mechanická část je z dílny Františka a Petra Budákových z nedalekého Machnína, Jiří Otmar vyrobil pohybovou mechaniku. Figurální část orloje zhotovil liberecký řezbář Václav Plechatý. Figury mají i své patrony, Jiřina Bohdalová si vzala pod ochranná křídla krávu, Jiří Lábus selku, moderátorka ČT Marcela Augustová slepici. Dalšími jsou Martin Dejdar, Marek Eben, regionální politici a podnikatelé.

Proti odvezení orloje z vesnice se vyjádřili i autoři orloje: Jiří Otmar, autor a stavitel mechaniky orloje, autorka zvěrokruhu a fází měsíce Ivana Michálková, autor kovových součástí Jan Nikendey, ale například i patronka Slípky Marcela Augustová. Oni – a mnozí další – podpořili otevřený dopis, který Alici Chmelíkové adresovala Petra Palašáková, dcera autora dřevorezeb Václava Plechatého. I ona v něm žádala dceru Martina Chaloupky, aby orloj z Kryštofova Údolí nestěhovala.